

Jelentés a Szemlő-hegyi-barlangban (Ny. sz.:4762-3) 2014-ban végzett kutatási tevékenységről

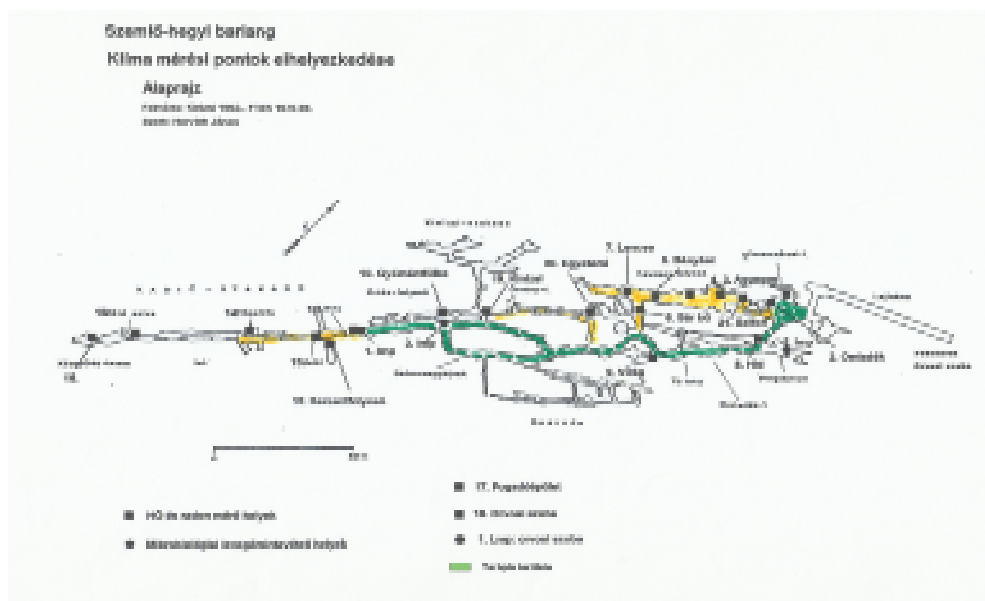
Kutatási tevékenységünk főiránya a barlangban működő barlangterápia eredményességének biztosítása, javítása, a barlang tisztaságának, klímájának, levegője higiénés állapotának, kiváló gyógyhatásának megőrzése, tanulmányozása.

Mivel a Szemlő-hegyi-barlang egy szakaszán légzőszervi terápia folyik, és ezen szakasz a 4/1999. (XII. 25.) EüM rendelet alapján gyógybarlanggá lett minősítve, ezért a barlang klímáját és higiénés-mikrobiológiai állapotát 2013-ban is folyamatosan vizsgáltuk. A Szent János Kórház Kórház-higiénés Osztálya felé is folyamatosan adtunk mikrobiológiai vizsgálati eredményeket.

A 2014-es évben tovább folytattuk az – elsősorban a terápiához kapcsolódó – klimatológiai és mikrobiológiai vizsgálatokat.

1. klímamérések

A digitális memóriarögzítővel ellátott, folyamatos mérőműszerek kiértékelését számítógéppel végezzük. Az eddigi vizsgálatokból megállapítható, hogy a barlang átlaghőmérséklete 13,6 °C. A kiegyenlített állapot 2014-ben is stabil volt. átszellőzése továbbra is mély rétegekkel való kapcsolata révén jó, és a Ferencvárosi-terem felé intenzív. Téli behúzó (Lejtakna) levegő rövidre zárt. Az Egyetemi belső kürtőn a Padlás irányából az Óriás-folyosó kijáratánál távozik, így a barlang többi része védett.

1. ábra. Klíma-és mikrobiológiai mintavételi pontok

Radon koncentráció:

A Radon-detektorok kiértékelését Dr. Csige István vezetésével a Debreceni ATOMKI végezte havi rendszerességgel. Az eredményeket az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat: A Radon koncentráció mérések eredményei

Detektor száma	Mintavételi pont	Minimum érték (Bqm ⁻³)	Maximum érték (Bqm ⁻³)	Tartomány
R ₁₆	Közgyűlésterem	11 800	15 000	Rm 220
R ₁₅	Föld szíve	9 000	14 000	Rm 220
R ₁₄	Hópalota	8 000	12 000	Rm 220
R ₁₃	Keresztfolyosó	8 000	10 000	Rm 220
R ₁₂	Keresztfolyosó	8 000	10 000	Rm 220
R ₁₀	Óriás - folyosó	5 000	7 000	Rm 220
R ₉	Virágoskert	4 500	7 000	Rm 220
R ₈	Pettyes-terem	8 500	10 000	Rm 220
R ₂₂	Gyöngyös	8 000	9 000	Rm 220
R ₃	Agyagos	7 000	8 500	Rm 220
R ₅	Bányász-terem	7 000	8 500	Rm 220
R ₁	Ferencvárosi- terem	5 000	7 500	Rm 220
R ₂	Omladék	5 000	7 500	Rm 220

A szálló por vizsgálata: Az eredményeket a 2. és a 3. táblázatok tartalmazzák.

2. táblázat: A szálló por koncentrációja (293 K, 1013 hPa nyomásra átszámított értékek)

Vizsgált komponens	Minta száma	Mintavétel ideje	Átszívási sebesség	Átszívott levegő mennyisége (m ³)*	Por tömege (g)			Szálló por koncentrációja (µg/m ³)		
					PM ₁₀	Durva por**	Összes	PM ₁₀	Durva por**	Összes
szálló por	194	23,92 h	30 m ^{3h}	717,6	0,019	0,011	0,030	26,90	15,37	42,27
szálló por	208	23 h	30 m ^{3h}	600	0,019	0,011	0,030	26,90	15,37	42
szálló por	208	26 h	30 m ^{3h}	750	0,019	0,011	0,070	26,90	15,37	90

* 293 K, 101,3 kPa nyomáson

**a PM₁₀-nél nagyobb méretű por becsült mennyisége

3. táblázat: A szálló por fémtartalma*

Vizsgált komponens	Komponens koncentrációja µg/m ³	Komponens koncentrációja Minimum érték µg/m ³	Komponens koncentrációja Maximum érték µg/m ³	Határérték µg/m ³
kadmium	0,0001	0,0001	0,0007	0,05
kobalt	0,0004	0,0012	0,0021	
króm	0,0117	0,01	0,04	
réz	1,181	0,85	1,8	2,5
vas	0,677	0,6	3,04	
magnézium	2,31	3,14	4,2	175
mangán	0,019	0,03	0,08	
molibdém	0,0008	0,02	0,07	
nikkel	0,0086	0,011	0,016	
ólom	>0,003	0,013	0,031	2,5
ón	0,0007	0,001	0,003	
cink	4,63	4,00	8,93	10
alumínium	8,75	8,69	21,5	
kalcium	11,43	9,63	12,0	

A szálló por kémiai vizsgálatát, és mintavételezést Stieber József végezte. A szálló por kémiai elemzését a FUROL Tanácsadó és Szolgáltató Kft. a NAT által NAT-1-1506/2011 számon akkreditált vizsgáló laboratóriuma végezte.

A Szemlő-hegyi-barlang levegőjének CO₂ - és Radon koncentrációjának vizsgálata, valamint a szálló por kémiai összetételének a Molnár János-barlang Kessler Hubert-terem szálló porának kémiai összetételével való összehasonlítása során (Stieber József vezetésével), és az alábbi megállapításokat tettük:

1. A szálló por méretbeli összetétele mindkét vizsgált területen a finom szemcseméret (PM₁₀) irányába tolódik el.
2. A szálló por nehézfém-tartalma mindkét vizsgált területen alacsony.
3. A fentiek a két barlang összeköttetését igazolják. A feláramlás légtere azonos.
4. A vizsgált komponensek értékeinek minimuma a száraz évszakra, míg maximuma az esősebb évszakokra jellemző.
5. ACO₂ koncentráció a légtér atmoszférájára jellemző, a nagyobb feláramláskor a CO₂ szint csökken.
6. A gyógyhatást elősegítő cink, kalcium és magnézium a feláramláskor a kőzetek oldódásával feldúsul a Szemlő-hegyi-barlangban.
7. A radon értékek alakulása mutatja a levegő áramlásának irányát. Az eredmények igazolják, hogy a belső áramlás kizárja a külső levegő bejutását. **A barlang levegőáramlása zárt, kiegyenlített, klímája a terápiás elvárásoknak megfelel.**

1. Geológiai és feltáró kutatások:

Tárgyévben is folyamatosan végeztük a geológiai feltárást. A tereprendezést is folytattuk. A Hópalota utáni szűk omladék rendezését folytattuk. Az Agyagos - Egyetemi-szakasz alsó barlangrészeinek tereprendezése is folytatódott.

2. Mikrobiológia:

Tárgyévben 8 leszállás alkalmával végzett ütköztetési vizsgálatok értékeit az 4. táblázat tartalmazza.

4. táblázat

Mintavétel	1. mintavételi pont Rendelő CFU [*] /100 l	2. mintavételi pont Purgatórium CFU/100 l	3. mintavételi pont Óriás folyosó, lépcső teteje CFU/100 l	4. mintavételi pont Létra alja CFU/100 l
2014. február	18	0	11	8
2014. március	17	0	11	5
2014. április	17	0	10	4
2014. május	12	0	11	11
2014. augusztus	19	0	12	14
2014. szeptember	20	0	14	14
2014. október	15	0	17	13
2014. november	12	0	13	17

* CFU (Colony Forming Unit)= Telepképző egység

Mint az 4. táblázatból is kitűnik, a legmagasabb értékeket a rendelőben kaptuk, akár csak az előző években, bár a szokványos beltéri értékeknél (< 50 CFU / 100 liter levegő) **soha** nem volt magasabb, és eddigi vizsgálataink során a 2014-es évben kaptuk a legkevesebb telepszámot minden mintavételi ponton. Mint az előző években, úgy most is a purgatórium volt a legtisztább, szinte már baktérium-mentes levegővel. Folytattuk a molekuláris biológiai vizsgálatokat, melynek keretében agyagmintákat gyűjtöttünk. 2014-ben 34 mintából végeztünk nukleinsav (DNS) kivonást.

Az eddig kitenyésztett baktériumok zöme – mint eddig mindig - a *Micrococcus* és a *Bacillus* genusba tartoztak.

A barlang levegőjéből kórokozó baktériumot, ill. egyértelműen a légutakból származó baktériumokat kimutatni egyetlen esetben sem tudtunk. A rendelő levegőjéből ezen mikróbák - csekély számban ugyan, de szinte mindig megtalálhatóak voltak.

Az Agyagos folyosó három mintavételi pontján MAS-100-as mintavevővel kapott 100 literre vonatkoztatott telepkepző egység számot (CFU) az 5. táblázat tartalmazza.

5. táblázat

Mintavétel	1.mintavételi pont CFU/ 100 l	2.mintavételi pont CFU/ 100 l	3.mintavételi pont CFU/100 l
2014. február	14	15	11
2014. március	5	10	11
2014. április	2	8	12
2014. május	8	9	11
2014. augusztus	7	6	12
2014. szeptember	11	10	9
2014. október	14	8	14
2014. november	8	7	8

CFU (Colony Forming Unit)= Telepkepző egység

Mint az 5. táblázatból jól látható, az Agyagos folyosó levegőjének mikrobiológiai állapota is az előző években már megszokott alacsony baktériumszámot mutatta.

Vizsgálatain eredményeképpen megállapítható, hogy a Szemlő-hegyi-barlang általunk vizsgált szakaszai levegőjének az öntisztulási képessége, és így a higiénés-mikrobiológiai állapota az előző évekhez hasonlóan 2014-ben is kiváló volt.

A mikrobiológiai mintavételezést Bognár Csaba, a minták feldolgozását és vizsgálatát az AQUA BAKT Bt a NAT által NAT-1-1693/2012 számon akkreditált vizsgálólaboratórium végezte.

Budapest, 2015. 02. 10.

Bognár Csaba
kutatásvezető

Kiss Jenő
elnök
SZIKKTI SE

Jelentés a Tábor-hegyi-barlangban (Ny.sz.4763-4) 2014-ben végzett kutatási tevékenységről

A 2014-es évben folytattuk a barlang előtti terepszakasztakarítását, a szemétszedését Balló György kutatótársunk felügyelete mellett.

Feltáró kutatás

A barlang feltáró kutatása a törmelék nehéz deponálási lehetősége miatt még nem megoldott. A barlangból az eddig felhalmozott szeméttet, törmeléket (beton kerítés-és pad darabok, kommunális szemét, stb.) kihordtuk, de kisebb mennyiségben – sajnos – mindig újra termelődik, így minden leszállás alkalmával minden nemű munkát takarítással kezdünk. A jelenlegi végpont (Líra) kibővítéséhez nélkülözhetetlen kiszállítási útvonal (kötélpálya) kiépítését elvégeztük.

Klimatológia

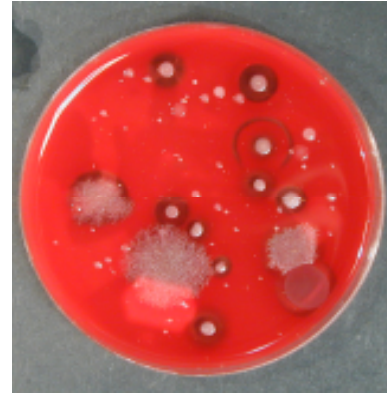
Beszereztük a fixen elhelyezni kívánt digitális hőmérőket. Behelyezésük a mikrobiológiai mintavételi pontok közelében 2015 tavaszán történik meg.

Mikrobiológia

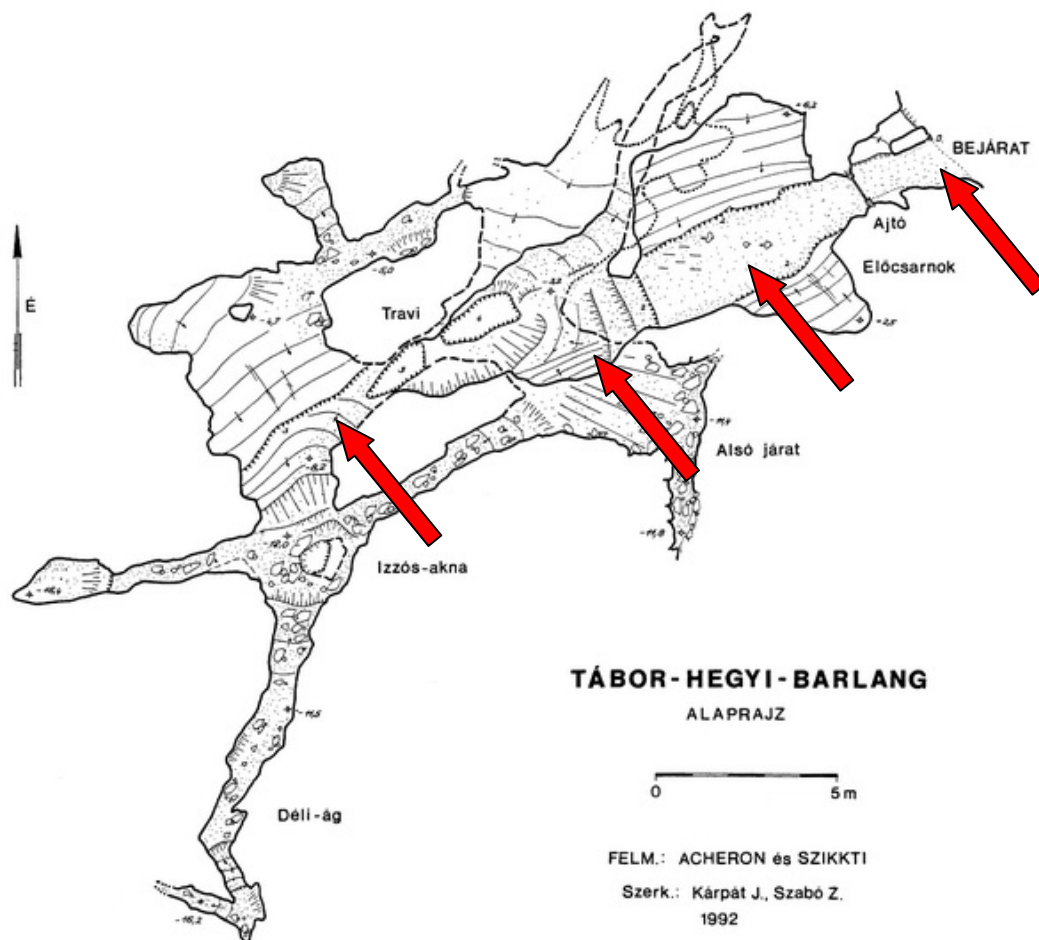
A 2014-es évben 4 leszállás alkalmával történt levegőből bakteriológiai és mikológiai mintavétel, melyek során 100-100 liter levegőt vettünk Véres-agar-és Bengálrózsa-agar felületére kb. fej magasságban MERCK MASS-100-as levegőmintavevő berendezéssel. A Véres-agar lemezeket 24 órán át szobahőmérsékleten, majd egy éjszakán át 37°C-on, ezután további öt napig ismételt szobahőmérsékleten incubáltuk. A Bengálrózsa-agar lemezeket 5 napon át szobahőmérsékleten tenyésztettük.

1.kép: MERCK MASS-100-as levegőmintavevő

2. kép: Véres-agar tenyészet

1. ábra: A mikrobiológiai mintavételi pontok.

Eredmények:

A bakteriológiai mintavételek eredményeit az 1. táblázat, a mikológiai mintavételek eredményeit a 2. táblázat tartalmazza.

1. táblázat: A bakteriológiai mintavételek eredményei

Mintavétel ideje	1. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	2. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	3. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	4. mintavételi pont CFU*/100 l levegő
2014. március	62	66	58	45
2014. május	45	32	29	38
2014. június	56	77	45	52
2014. szeptember	66	45	28	70

* CFU (Colony Forming Unit)= Telepképző egység

2. táblázat: A mikológiai mintavételek eredményei

Mintavétel ideje	1. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	2. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	3. mintavételi pont CFU*/100 l levegő	4. mintavételi pont CFU*/100 l levegő
2014. március	12	12	12	3
2014. május	70	25	9	12
2014. június	63	10	14	11
2014. szeptember	90	14	17	13

* CFU (Colony Forming Unit)= Telepképző egység

Értékelés:

A baktérium-szám nagyságrendileg minden mintavételi ponton egyforma, és viszonylag alacsony volt.

A gombaelem-szám is alacsony volt, a barlang belső részein kaptuk, a legalacsonyabb értékeket.

A domináns baktériumok és gombák identifikálása még folyamatban van.

Budapest, 2015. 02. 04.

Bognár Csaba
kutatásvezető

Kiss Jenő
elnök
SZIKKTI SE